

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰) ، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غروشدور.

[نسخه سی ۵ غروش ،
سنه لکی ۵۲ نسخه در .]

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پیشیندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور . درج ابدله بن
یازیلر اعاده اولونماز .

الکتاب

تقسیم ۱۳۳۶

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته لق مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عا کف

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد : ۳۶۷

۲۲ ذی القعدة ۱۳۳۶

پنجشنبه

۲۹ آغستوس ۱۳۳۴

جلد ۱۵

اسرار قرآن

مقدمہ

قرآنک تکالیف و مقاصدی

قدیم یونان و اسلام فلاسفہ سی نظریات فلسفہ لریلہ علوم ساثرہ نک قسم مهمنی ارواحک وجودینہ و بوعالم ایلہ عوالم اجرام علویہ سی آرہ سندہ موجودیتہ قائل بولند قلی مناسبت و ارتباطہ بنا ایدیورلردی۔ اونلرک فکر نیجہ سحر، طلسم، شعبہ، سیمیا و اسرار حروف علملر۔ ینک اساسلرینی بولر تشکیل ایدیورلردی۔ ابن خلدون مقدمہ سندہ صایدینمز علومدن ہر ینک قواعد اساسیہ سی اجمالاً بیان خصوصندہ خلی اجالہ قلم ایتشدرد۔ ابن خلدون بوبخندہ «البونی» دن شوسوزلری نقل ایتکدہ در : ظن ایتہ یزکہ قیاس عقلی طریقہ اسرار حروفہ عقل ایدر یرمک ممکن اولہ بیلسین۔ بوفنک کنہ و حقیقتہ اولہ اولسہ مشاہدہ و توفیق الہی سایہ سندہ پیدای وقوف میسر اولہ بیلیر۔ حروف و بولردن ترکیب ایدن اسماء واسطہ سیلہ عالم طبیعتہ تصرف و قوعی اکوانک بوندن تأثری، بوفنک اربابندن صدوری تواتراً ثابت اولان برطاقم آثار ایلہ مؤید اولدینی ایچون قابل انکار دکلدرد۔

مشارالہ فلاسفہ قدیمہ نک بوبادہ کی مطالعاتندن اوزون اوزادی بہ بحث، اونلر طرفندن موضوع اولان بوعلومک قواعد اساسیہ سی ایضاح ایتد کدنصکرہ بیاناتہ شوسوزلرلہ ختام ویریور : برنرخ علم، بوتون بوعلملری استیعاب ایدر : اساساً و ما و ایتیم من العلم الاقلیلا، حقیقتی ساحۃ علمک علوم متعارفہ بہ انحصار ایتک درجہ سندن یک واسع اولدینغی اثبات ایتیموری : شرع انورک تحریم ایتدیکی ہر علم موجود اولماق اقتضا ایتیز۔ نتہ کیم سحر حرام اولقلہ برابر حق و وجودی ثابت بر علمدر۔

مشارالہ بوندن صکرہ موضوع بحث اولان علومہ عائد تالیف ایدیلن آثارہ و بوعلملردہ بیوک بر شہرت قازانمش اولانلرک تراجم احوالہ قون مبحوثہ بہ درجہ وقوف و اتسایلرینہ داخل برخیلی معلومات مفیدہ و یرمکدہ درکہ بومسئلہ لر حقندہ متقدمینک افکار و ملاحظاتہ دائر اطرافلی معلومات آلمق ایستیانلرک اورایہ مراجعتلری اقتضا ایدرد۔

عصر حاضر فیلسوفلریلہ اطباسنہ کلنجہ، بولردہ بو وادیدہ برچوق افکار و مطالعات سرد ایتشدر، مسئلہ ارباب دین ایلہ مادیون آرہ سندہ برچوق مناقشات بادی اولمشدر۔ بوبحث اطرافندہ جریان ایدن سلسلہ مباحثات و مناقشاتک تعمیقہ حال و موقع مساعد اولسہ بویولده سرد ایدیلن افکارک ماہیات حقیقہ یک چوق ایضاحات ویرہ۔ بیلیرایدک۔ بوکا امکان اولدینی ایچون شورادہ بوکون اوروبادہ بوکا

دائر اورتہ یہ قونیلان نظریہ لریلہ الک قوتلی واک اساسیلرینی تمثیل ایدہ بیلہ جک برقاج سوزلہ اکتفایہ کنڈینمزی مجبور کوریورز۔

بونظریہ لریلہ الک قیمتلیسی ۱۹۱۱ سنہ سندہ لوندرہ دہ طب روحانی و معالجہ دینیہ حقندہ تدقیقاتدہ بولنق اوزرہ تشکل ایدن واعضاسی الک مشہور اطبا ایلہ الک مقتدر و متبحر رؤسای روحانیہ دن عبارت بولنان قومیسون مقرر اتندہ مند مجسر۔ بوقومیسون [۱] اکال مذاکرات ایتدکن صوکر ا مقرر اتندہ دائر تنظیم ایتدیکی راپوری ہر طرفہ نشر ایتشدردہ انکیزجہ سندن مترجم خلاصہ مآلی شودر :

«ہیئتہ مز مہروف برطاقم ذواتک اجرا ایتدکری تجربہ لہر، بوموضوعہ عائدندریسات ایلہ مشغول بولنان دیگر ذواتک دہ واقع اولان تتبعات و تدقیقاتلرینہ استناداً میدانہ قویدقلی نظریہ لریلہ برر حقیقت اولدینغہ اعتماد حاصل ایتشدرد۔ ہیئتک بواعتمادینی قازانمش اولانلر میانندہ بولنان اطبا ی مشہورہ دن مان برامویل، لویڈ توکی، م ب۔ رایت، لورد ساندوتیش، راہب سامویل ما کومب مقررات واقعہ سندہ ہیئتک الک زیادہ شہادتلرینہ اعتماد ایتدیکی اعظمندردلر۔

«قدرت قدسیہ نک ارادہ قدسیہ ایلہ تقید و پیدای خصوصیت ایتدیکی یعنی شکل تعلق تبدل ایلدیکی ہیئت نظرندہ ثابت اولمش برحقیقت اولوب دعا و تضرعک آمال مرغربہ یہ ظفریاب اولق ایچون برسبب کافی اولدینغک تحت اعترافدہ بولنسی دہ بونک دلائل مؤیدہ۔ سندن معدوددر»

ہیئت بویاناندن صکرہ قدرت الہیہ نک تشکیل خلایق خصوص۔ سندہ ذات حق طرفندن موضوع اولان قوانین ازلیہ یہ موافق برطرزدہ۔ اجرای فعالیت ایتدیکی افادہ ایتکدہ درکہ مقصدی «بحوالہ مایشاء و ثبت وغندہ ام الکتاب» نظم کریمک مدلولیلہ ایضاح اولنہ بیلیر۔ قومیسونک مقرر اتندن بری دہ شودر : «مادی طبابتہ اعتنا ایدلیدیکی کبی طب روحانی یہ دہ اہمیت عطف ایدلک ایجاب ایدر۔ چونکہ خستہ نک عنایت و مرحمت حقہ مظہریتک یکانہ واسطہ سی اودر۔ کرک جسمانی، کرک عقلی اولسون صحتک محافظہ سی خصوصندہ وسائل روحانیہ دن استفادہ اولنہ بیتلہ جکینی خلق چوق کرہ اونوتیورلر»

قومیسون مقرر اتندہ یہ دینیلورک : «اجرا اولنان تدقیقات عمیقہ نتیجہ سندہ روحانی و دینی معالجہ یوللرینک اصول تلقین دینیلن معالجہ عقلیہ یوللرندن ہیچ بر فرق کوریلہ مامشدر۔ معالجہ عقلیہ دن مقصد تلقین واسطہ سیلہ مداواتدن عبارتدرکہ مرضک ازالہ سی خصوص۔ سندہ بواصولک تأثیری ملقنلرک کنڈیلرندہ وجودینی ادعا ایتدکری خصائص و مزایانک درجہ تخمق و قوتیلہ متناسبدر۔ معالجہ روحانیہ

[۱] قومیسونک رئیس و ستمنسر رئیس دوکتور وایل، رئیس وکیل سیروایس داکورث اولدینی کبی عددلری اون سکڑہ بالغ اولان اعضاسی دہ انکترہ نک الک مشہور و مقتدر رجالندن عبارت ایدی۔

اصول و اساساتی اعتباریله معالجه عقلیه دن فرقی اولمادینی مسلم اولقله برابر دین طریقندن کلن وسائل روحانیه نك تأثیری وسائل عقلیه ایله معالجه دن دها سریع و دها قطعی اولدینی مشاهده ایدلمشدر. قومیسون هیئت تلغین واسطه سیله مداواته نسبتله اجزای مادی و قوای عقلیه آراسنده بیوک بر فرق اولمادینی بولنده کی ادعاسنه رغماً تلغینک یالکیز امراض عقلیه ده تأثیرات طیه سنك دوام ایتمکده اولدینی، سائر خسته لقلرده ایسه بوتأثیرک، حقیقی اولقله برابر، اوزون مدت دوام ایده مددیکی مطالعه سنده بولمقددر.

ایضاحات سالفه دن رقیه و دعا کی وسائل دینییه استناداً یاییلان مداواتک امراض نفسیه ر عقلیه ده مؤثر و مفید نتیجه لر ویرمکده اولدینی توضیح ایدیور. [۱]

یالکیز بوندن بوکی خسته لقلر ایچون بواصولدن بشقه برطرز تدای موجود اولمادینی معناسی آکلاشیلمامه ایدر. زیرا بونوع خسته لقلرک محبت، غضب، خوف و سائر انفعالات نفسانیه کی غیرمادی دها بر طاقم طریقله مداواتی قابل اولدینی تجربه ثابت اولمشدر. هیئت خسته نك اسباب روحانییه توسل آرزوستده بولندینی تقدیرده مادی طبیبلرله برلکده جالیشمق واجرا ایتدکاری مداواتک تأثیری تأمین خصوصنده اولرله معاوندده بولمق اوزره علمای دیندن برینک جلبنی موافق کورمکده در.

هیئت علمای دینک برر مقدار فن اسسینجیاری و علم وظائف الاعضا (فسیولوژی) یه جالیشملرینی، خسته لقلرک اعراضیله کیفیت سیر و ترقیلرینی، احوال بدنییه ایله شئون عقلیه نك تأثیرات متقابله سنك درجه سنی اوکرتملرینی پک زیاده بیان آرزو بولمقددر، بویله یاییلدینی تقدیرده علمای دیندن برچوغلک جهلی بوزندن بوکون وقوعه کلکده اولان خطرناک حادثه لک اوکی آلمه سی یاخود خیلبدن خیلی آلامه سی امکانی الله ایدیش اوله جعفی قویاً امید ایتمکده در.

هیئت هر بلده ده بوقیلدن وقوعه کلن حادثه لری تدقیق، روحانیات و تلغین واسطه لرله یاییلان مداواتدن حاصل اولان نتایجی قیدایتمک، عینی زمانده مقاله لرله، قونفرانس لرله خلقی تنویرایتمک، تطبیق ایدنلرک فائده و تأثیر قطعینسی ادعا ایدرک خسته نك دها زیاده و خامت پیدا ایتمه سنه، تهلیکلی بروضه ته کیره سنه سبب اولان اساسی وواهی بر طاقم طرق معالجتدن توقی لزومی اذهان ناسه یرلشدیرمک وظایفله مکلف دائمی قومیسونلر تشکیلاتی طلب ایدیور.

انکلیزجه مجله طیه [۲] صاحبی دیورک: اطباء لایق اولان علم النفسه، احوال روحیه و عقلیه و بالخاصه احوال روحیه ایله احوال بدنییه آره ستده موجود اولوب حادثات مرضیه و اصول معالجه نك

ماهیت و نوعی تعیینه مدار اولان مناسبت و ارتباط حقنده اجرای تدقیقاته فضله بر اهمیت عطف ایتمکدر. زیرا هیچ شهباسز (افاده سی عیناً بویله در) اویله زمانلر اولورک طب جسمانی نك هیچ برایش کورمه مدیکی یرلرده معالجه روحانیه و عقلیه نك پک بویوک تأثیرلری کوریلور. بوکی یرلرده ایسه اطباء نك، الیرینی اوغوشدیرمق؛ اظهار عجز و حیرت ایتمکدن الازندن بشقه بر شی کلز.

مجله صاحبی بوندن صکره عافیتک بعض کره عقلی و خیالی ویا سائر هر هانکی بر قوتک تلغین واسطه سیله تدای ایدن ذاتک انتخاب ایده جکی طریقه توجیه و اماله سیله حصول پذیر اوله جعفی و بوکون انکاره مجال براقیه جق صورتده ثابت و متحقق اولان احوال روحیه و عقلیه یی، صرف اسباب و سرائینه عقل ایردیره مامکدن متولد برنخوت و تعصب سوقیه، انکاره تصدی ایتمک الک مهم بر لازمه وجدانیه اولدینی بیان ایتمکده در.

ایشته ایچلرندن مسلمان بر اعضا بولمقسزین و طبابت و خرسیتیانلق عالمک الک ممتاز سیمالرندن تشکل ایتمش اولان بر قومیسونک خلاصه مقرارتی بومر کرده در.

بوکی دلائل و نظریات میدانده طور و روب طور و رکن استرقاء و تعویذ مسئله لری موضوع بحث اولونجه روی اشمئزاز کوسترمک، بونلرک تأثیرات شفایه سنی جف القلم انکاره قویولمق منصفانه بر حرکت عد اولنه بیلیرمی؟ باخصوص رسالتنا ب صلی الله علیه وسلم افندمزمده بونلری یایمش، جناب صدیق قبول و تسلیم ایتمش، عصر لرجه علمای اسلام خواص شفایه سنه قائل بولمشدر.

طب روحانی و یا عقلی نك تأثیری آثار باهره سیله ثابت امور متحققه دن اولوب انکاری، صریح برجهلدن، خالق کائناتک قدرت مطلقه سنه عدم اعتقاددن ایلری کلر. بونکله برابر مسئله ده احتیاط ایتمک، اویله معالجه روحانییه، رقیه و تعویذ اقتدار ادعاسنده بولنان هر شخصه بل باغلاماق ایجاب ایدر. چونکه اعظم علمای اسلامک یوقاریده بیان ایدیلن رایلرندن ده اکلایشلمش ایدی که بوکی شیر صرف برر موهبه التبه در. شوخالده طرق روحانییه ایله خسته لقلری، بالخاصه امراض نفسیه و عقلیه یی مداوات ایده بیله جکینی ادعا ایدن بر شخص میدانه چیقنجه بونک سوزلرینی بلا قید و شرط سمع اعتباره آلاماق موافق اولمادینی کی خسته یی بلا تردد الله براقق ده طوغری دکدر. حزم و احتیاط بوکسه نك احوالی تدقیق ایتمکی، بو خصوصده ادعاسنی تأیید ایده جک آثار موفقیت کوسترمش اولدینی تحقق ایتدکی تقدیرده یابه جنی رقیه دن، دعا و تعویذدن استفاده یه توسل اولونمالیدر.

برده رجال دین و ارباب ورع و تقوادن بوایشلرله مشغول اولانلرله الک لزومی حفظ الصحه مسائله علم الاعضا و عام النفسک مبارکسی اوکرتمک، اجرای وظیفه اتناسنده دوچار خطا اولمالرینی تأمین ایده جک قدر فنی

[۱] ۱۶ مایس ۱۹۱۴ تاریخنده چیقان انکلیزجه رساله طیه نك ۱۰۸۴ نجی صحیفه سنه باق

[۲] ۱۶ مایس ۱۹۱۴ ده چیقان نسخه سنك ۱۰۸۵ نجی صحیفه سنه باق

مبتدیان هیچ بری بونلره دست حکومتی اوزاده مامشدر، فیلسوفلرک معارضات متادیه سی ایسه انسانلره سکینت وجدانیه ویرمکدن زیاده ریب و حسابان یوکلتمکده در، بوکا بناء درکه عصر حاضر فیلسوفلری فلسفیدن ایقان بکلنلره قارشی مهساجاتی کیتدکجه آرتیرمقدمه درلر. حال بوکه موفقیت حیاتیه قوه عزم و اراده یه، بوا یسه قوه ایقانه وابسته اولدیغندن تردد و حسابان ایچنده یودارلانا و جدانلرک بحراندن باشقه بر اثرلری اوله مامق قدر طبیعی برشی ده یوقدر، فقط الک اوزاق نقطه لره قدرانتشاره چالیشان حسابانک شعور سزافه نظر آبر خدمت کشفیه سی دخی اوله بیله جکندن ملنلر فلسفه یی حاکم صایمازلرسده خادم اتخاذ ایتمکدن ده خالی قالمازلر.

وجدان اجتماعی حادثاتی اوقدر سیال و اوقدر معضلدیرکه کوکلیری تا اعماق تاریخه کومولمشدر. طریق تجربه ده یورون علوم مبتدیه موضوعلری هر زمان مشاهدات فردیه نیک تحت تحکمنه کیره بیلدیکی حالده موضوع اجتماعی، ادراک و احتیاسات عمومیه عصر لرجه یاشامش ملنلرک بیله مشاهداتی تجاوز ایدردده حافظه تاریخیه دن استعانه یه لزوم کوستر. بونده مشاهدک شهود کامله موفقیتی تسلیم اولنسه بیله بالتکریر نتایج تجربه استحصانه امکان تصور اولماز. بر بالقان حربنک احتیاساتی بر حرب عمومی ایله، بر روس چارلنک احتشاماتی بر مازوری، بر قازبات هزیمتیه دوچار تحول اولیویررکن بو حادثات و احتیاساتدن وجدان اجتماعیک قوانینی استقرات علمییه ایله تثبیت ایتمک البته متعذر در. بوندن دولای فردک بر وجدان اجتماعی تأسیس ایدیه بیله جکی قبول ایدیه میور. تاریخ وجدان فردیسی هوا نفسانیسی آرقه سنده قوشاراق وجدان کلیسی تخریب ایتمش بر جوق فردلر کوستره بیلرسده بتون مبادیه بیله بر وجدان اجتماعی تأسیس ایتمش افراد کوستره مز. بوباید فردی مؤسسلرم دأر کوستریه بیله جک امثال یالکز اولوالعزم اولان پیغمبران ذیشان حضراتی درکه بونلردن هیچ بریسی ده تبلیغاتی فردیتنه، شخصیتنه مضاف قلمه مش و جمله سی احکام الهیه نیک تبلیغنه مأموریتلری دعوی و بالتجربه اثبات ایله مشلردر. دنیه بیلرکه بوباید الک موافق منهج معرفت ملنلرک تاریخلرنده واله وجدانلری اولان نقول ثابته ایله بر حدس اجتماعی به منجر اولور. نته کیم ادله مثبت اسلامیه نیک امهاتی ده کتاب و سنت ایله اجماع امت اولمق اوزره تقرر ایتمشدر. متکلمین و اصولیین اسلامک ده قبول ایتمکاری و جمله حدسیات و الهامات فردیه اوقدر شایان احتجاج کورلمدیکی حالده مبادی حقه یه موفق اولان برملنک حدس اجتماعیسندن اجماع کبی بر حجت مصیه طوغاییلور.

(اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله) حدیث شریفی مدلولنجه نیجه زمانلر اولمشدرکه وقایع مهمه حقنده ناسک حدس اجتماعیلری عقول و افکار فردیه دن زیاده اصابت و حاکمیت کوسترمشدر. بو منهج اوزرنده یورویه جک هیأت اجتماعیه بر طرفدن اصول و مبادیه یی

معلومات ایله مجهز اولمالرینی تأمینه چالیشمق بزلره ترب ایدن برر وظیفه اولسه کرکدر.

شوقه یی بر کره ده اخطار ایدیم که سرد ایتمدیکم ملاحظاتدن قرآنک جانب سبحانیدن رقیه یایلمق، استحصال آماله وسیله اتخاذ ایدیلک کبی شیلرا یچون ازال ایدیلش اولدیغنی سویله مک ایسته میورم. ذاتاً حکمت نزولی نه اولدیغنی، جناب فاطر حکیم نه قصدله اونی رسول کریمه وحی و تنزیل ایله دیکنی قرآن کندی خبر ویریور.

بوباید (قرآندن غرض فطری بحثی) ساحه بیانی خیلی توسیع ایتمک. اثرک تحریرنده ممکن اولدیغنی قدر ایجازه رعایت ایتمک، اطباب و ادیسنه دوکوله مک غایه سی استهداف ایتمش اولسه یدق بو مبحثه عائد ده بر جوق تفصیلات ویریر، ایجه ایجه بر خیلی نکات و حقایق قارئینک انظار اطلاعنه عرض ایدردک. اسباب آغه الجاسیله شیمدیلک بو قدرله اکتفایه مجبور اولدق.

مترجمی: محمد شوکت

عبدالعزیز چاوش

بیاننامه

ادع الی سبیل ربک بالحکمة...

عصر حاضرده علم اجتماع نقطه نظرندن انکشاف ایتمک باشلایان مسائلدن بری ده مسئله وجداندر. یاقین زمانلره قدر یالکز فردیت اعتباریه تدقیقه اوغراشیلان وجدانک بوکون اجتماعی شئونای تثبیت اولنمه و ملنلرک بروجدان کلی اجتماعی ایله قائم اولدیغنی آکلاشلماغه باشلامشدر. قدما لسانیه افاده اولنه جق اولورسه، ملت عد ایدیلن و بر شخصیت معنویه حقوقیه اوله رق ابراز وجود ایدیه جک اولان هیأت اجتماعیه نیک علت صورییه سی وجدان کلیمسندن عبارت دیمک لازم کله جکدر.

تاریخ ادیان اربابنک تعریفنده اتفاق ایدیه میوب طور دقلری دین مطلق، ملنلرک وجدان اجتماعیلری اشعار ایدن مبادی کلیه در دنیه حقیقه تقریب ایدیلش اولور. بومبادی کرک حق و کرک باطل هر نه ایسه، حد ذاتنده اولملک جهت وحدت حیاتی، وجدان کلیسی، دینی ایشته اودر، هر ملت بویله بر وجدان، بویله بر دین ایله قائمدر. بونک ایچوندرکه دینسز برملت تصویری تناقضی متضمندر. ادیان و مبادی باطله هر حالده محکوم زوالدر. فقط مبادی حقه بهمنسأ ماوراء شعوره آتیلسه بیله ینه دیریلیر. الی الابد دیریلیر.

کلی وجدانلرک تأسیسی، وحدود و ثغورلرینک تنظیمی، نشو و نما لرینک صورت سیری.. ایشته بشریتک الک معضل مسائلی که علوم